Носік А.А.

АРГАНІЗАЦЫЯ ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОТЫ СА СТУДЭНТАМІ-МЕДЫКАМІ Ў ПРАЦЭСЕ ВЫВУЧЭННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт
Мінск, Беларусь

Анатацыя: у артыкуле разглядаюцца асаблівасці правядзення выхаваўчай работы са студэнтамі медыцынскіх спецыяльнасцей і вызначаецца месца беларускай мовы ў прафесійнай дзейнасці ўрача Рэспублікі Беларусь.

Ключавыя словы: *выхаваўчая работа, беларуская мова, медыцына, урач Рэспублікі Беларусь.*

Nosik A.A.

ORGANIZATION OF EDUCATIONAL WORK WITH MEDICAL STUDENTS IN THE PROCESS OF LEARNING THE BELARUSIAN LANGUAGE

Belarusian State Medical University
Minsk, Belarus

Abstract. The article discusses the features of educational work with students of medical specialties and determines the place of the Belarusian language in the professional activity of a doctor of the Republic of Belarus.

Keywords: *educational work, Belarusian language, medicine, doctor of the Republic of Belarus.*

Яшчэ І. Кант казаў, што самымі цяжкімі можна лічыць два вынаходніцтвы чалавека: майстэрства кіраваць і майстэрства выхоўваць. Выхаваўчая работа ў вышэйшай школе мае мэтанакіраваны характар і рэалізуецца ў адпаведнасці з дзяржаўнымі стандартамі. Асноўнымі накірункамі выхаваўчай работы ў вузе з'яўляюцца: грамадзянскае, патрыятычнае, духоўна-маральнае, фізічнае, выхаванне талерантнасць і інш. Ва ўніверсітэце на сённяшнім этапе створаны і працягваюць удасканальвацца ўсе ўмовы для развіцця талентаў студэнтаў і павышэння ўзроўню іх агульнай культуры.

Рэалізацыя выхаваўчых задач адбываецца праз удзел у музычных ансамблях, хорах, занятках танцамі, літаратурных гуртках і інш. Адным з накірункаў выхаваўчага працэсу з'яўляецца таксама выкарыстанне жыллёвага фонду і развіццё матэрыяльнай базы студэнцкіх інтэрнатаў, арганізацыя выхаваўчай работы і культурнага адпачынку ў інтэрнатах.

Сучасны ўзровень развіцця грамадства прадвызначае такую арганізацыю выхаваўчай работы, якая была б скіравана на фарміраванне гарманічна развітай асобы і зарыентавана на паспяховае ажыццяўленне прафесійнай дзейнасці ва ўмовах білінгвізму.

Выкладанне курса беларускай мовы для студэнтаў-медыкаў ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Праграмай, якая прадугледжвае засваенне і прафесійнае выкарыстанне беларускай навуковай тэрміналогіі, выпрацоўку ў студэнтаў уменняў правільна ўспрымаць розную інфармацыю на беларускай

мове, а таксама дакладна і асэнсавана выказваць любую думку, спрыяць павышэнню грамадскага прэстыжу беларускай літаратурнай мовы як мовы тытульнай нацыі ў Рэспубліцы Беларусь. Мэтай курса з’яўляецца выпрацоўка і замацаванне практычных уменняў і навыкаў дасканалага карыстання вуснай і пісьмовай мовай; развіццё моўна-эстэтычнага густу студэнтаў, звязанага з чысцінёй і правільнасцю мовы; пашырэнне і ўзбагачэнне прафесійнага лексічнага запасу будучых спецыялістаў, выпрацоўка ўменняў практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па абранай спецыяльнасці; фарміраванне ўстаноўкі на практычнае ўкараненне атрыманых студэнтамі ведаў у іх прафесійнай дзейнасці і іншых сферах сацыяльнай актыўнасці; выхаванне любові і павагі да мастацкага слова, духоўнай і інтэлектуальнай спадчыны беларускага народа, пачуцця нацыянальнай самапавагі і самаідэнтыфікацыі, імкнення да далейшага ўзбагачэння беларускай мовы. Зыходзячы з названых акалічнасцей, праца вядзецца на ажыццяўленне грамадска-патрыятычнага, духоўна-маральнага і эстэтычнага накірункаў выхаваўчага працэсу.

Напасрэдна выхаваўчая работа адбываецца ў адпаведнасці з Дзяржаўнай праграмай “Адукацыйная і моладзевая палітыка на 2016-2020 гады”, а таксама з Праграмай бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнцаў з ліку моладзі на 2016-2020 гады. Пералічаныя дакументы маюць на мэце арганізацыю выхавання ў адпаведнасці з патрабаваннямі сучаснага грамадства і будучым развіццём краіны.

З самага пачатку навучання беларускай мове (у нелінгвістычным вузе) першачарговай задачай з’яўляецца адказ на пытанні: хто вучыць? каго вучыць? як вучыць?

Далейшым этапам будзе фарміраванне станоўчага мікраклімату ў групе і матывацыя да вывучэння беларускай мовы ў сітуацыі нераўнапраўнага двухмоўя. На шляху да гэтага бачыцца неабходным выразна акрэсліць і дакладна давесці мэту і практычную значнасць авалодання беларускай медыцынскай прафесійнай лексікай (тэрміналогіяй).

Прафесія ўрача з’яўляецца адной з самых важных на зямлі. Фарміраванне будучага спецыяліста як высокамаральнай асобы – гэта складаны і шматгранны працэс, у арганізацыі якога задзейнічаны не толькі выхаваўчыя структуры УВА, але і кожны асобны выкладчык. Формы арганізацыі выхаваўчай работы адпавядаюць плану выхаваўчай работы кафедры, факультэта, вуза. Уся сістэма накіравана на фарміраванне кампетэнцый будучага спецыяліста і яго маральных якасцей. У выніку гэта дазваляе сфарміраваць асобу, здольную дапамагаць людзям у лячэнні фізічных і душэўных пакут.

Правядзенне літаратурных сустрэч з сучаснымі беларускімі пісьменнікамі і паэтамі, бардамі, рэдактарамі, тэле- і радыёвядучымі, спевакамі дэманструе ўзровень літаратурнай беларускай мовы і пацвярджае яе функцыянаванне ва ўсіх сферах жыцця сучаснага грамадства. Правядзенне творчых вечароў, на якіх студэнты ставяць беларускамоўныя інсцэніроўкі, чытаюць вершы (у тым ліку і свае), спяваюць песні пад акампанемент таксама з’яўляецца моцным сродкам яднання інтарэсаў і прывівання любові да ўсяго роднага.

Як паказвае практыка, вельмі запамінальным мерапрыемствам для студэнтаў з’яўляецца наведванне тэатра з праглядам беларускамоўных спектакляў. Яшчэ савецкія псіхолагі (Л. Выгоцкі, С. Рубінштэйн) пацвердзілі станоўчы ўплыў тэатра на развіццё разумовых, эстэтычных і маральных бакоў асобы. Уцягненне ў тое, што дзеецца на сцэне, актывізуе развіццё ўсяго творчага патэнцыялу чалавека і ўплывае на будову ўзаемаадносін з наваколлем. Таму сёння вельмі важна як мага часцей наведваць спектаклі на беларускай мове.

На сённяшні дзень для будучага ўрача Рэспублікі Беларусь надзвычай важна сфарміраваць правільнае разуменне сутнасці дзяржаўнага двухмоўя і выпрацаваць уменне жыць і працаваць у прававым полі, адным з важных аспектаў якога з’яўляецца прытрымліванне Закона Рэспублікі Беларусь “Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь” (Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 187-З ад 13 ліпеня 1998 г.). Сутнасць праблемы ў тым, што праз свае ўстановы дзяржава павінна забяспечыць кожнаму грамадзяніну права карыстацца той ці іншай мовай. Адсюль кожны супрацоўнік дзяржаўнай установы, з’яўляючыся прадстаўніком дзяржавы, павінен абавязкова валодаць дзвюма дзяржаўнымі мовамі [1]. Каб усвядоміць вышэйсказанае, павінна быць праведзена вялікая і правільна арганізаваная работа.

Такім чынам, з’яўляючыся прыкладам гуманізму, інтэлігентнасці, сумленнасці, прынцыповасці, бескарыслівасці, ветлівасці, павагі да навакольных самастойнасці, мэтанакіраванасці і многіх іншых станоўчых якасцей чалавека, адным з прыярытэтаў сваёй дзейнасці павінен мець паважлівае і адказнае стаўленне да беларускай мовы. Толькі ў такім выпадку Беларусь зможа захаваць сваю нацыянальную адметнасць і павагу з боку іншых дзяржаў свету.

Літаратура

1. Лукашанец, А. А. Беларуская мова ў XXI стагоддзі : развіццё сістэмы і праблемы функцыянавання / А. А. Лукашанец. – Мінск: Беларуская навука, 2014. – 396 с.

Репозиторий БГМУ